

ФІНАНСИ

УДК 336.14(4+477)

UDC 336.14(4+477)

М. П. Агафошина, аспірант

M. P. Ahafoshyna, Postgraduate Student

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД УПОРЯДКУВАННЯ
МІЖБЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН
ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ
В УКРАЇНІEUROPEAN EXPERIENCE IN REGULATING
INTER-BUDGETARY RELATIONS AND
THE POSSIBILITY OF ITS IMPLEMENTATION
IN UKRAINE

Актуальність теми дослідження. В умовах сучасного економічного розвитку нашої країни, на злобу дня постає модернізація держави, формування ефективної системи державного управління, що має бути здатною до впровадження дієвих, системних та послідовних рішень.

Постановка проблеми. Відсутність універсального стандарту упорядкування міжбюджетних відносин, який би можна було запровадити в повному обсязі і без змін для України. Тому важливо розглянути існуючі моделі місцевого самоврядування, набутий досвід та проблемні питання європейських держав у цьому руслі, з метою імплементації найкращих практик упорядкування міжбюджетних відносин в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти функціонування міжбюджетних відносин досліджували такі вчені: Бутко М. П., Геєць В. М., Даниленко А. І., Данилишин Б. М., Ільчук В. П., Шкарлет С. М., Шульц С. Л., Касич А. О., та інші.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Системного дослідження потребує розподіл повноважень у міжбюджетних відносинах; перерахування коштів до бюджетів іншого рівня в Україні довело не оптимальність чинної моделі надання трансфертів та обумовило потребу у зміні механізму їх надання для підвищення ефективності.

Постановка завдання. Дослідження європейського досвіду упорядкування міжбюджетних відносин та оцінка можливості його адаптації у вітчизняну практику публічного управління.

Вклад основного матеріалу. У цій статті проаналізовано сучасну практику організації внутрішніх міжурядових фінансових відносин, розглянуто основні концепції та моделі у розвинутих зарубіжних країнах.

Висновки. Проаналізовано, що місцеве самоврядування, як територіальна організація влади на місцях, є запорукою демократичного суспільства; розроблено пропозиції щодо удосконалення міжбюджетних відносин в Україні, спираючись на європейський досвід.

Ключові слова: міжбюджетні відносини; бюджет; місцеві бюджети; бюджетна система.

DOI: 10.25140/2410-9576-2019-3(19)-84-90

Urgency of the research. In the context of European integration, the modernization of the state, the formation of an effective and efficient system of public administration, capable of implementing systematic and consistent solutions, acquire special importance.

Target setting. Lack of a universal standard for streamlining inter-budgetary relations, which could be implemented in full and without changes for Ukraine. Based on this, it is important to consider the existing models of local self-government, the experience gained and the problematic issues of European states in this direction, in order to implement the best practices of inter-budgetary relations in Ukraine.

Actual scientific researches and issues analysis. Theoretical and practical aspects of the functioning of inter-budgetary relations were studied by the following scientists: Butko M. P., Geiets V. M., Danylenko A. I., Danylyshyn B. M., Ilchuk V. P., Shkarlet S. M., Shults S. L., Kasych A. O., etc.

Uninvestigated parts of general matters defining. The distribution of powers in inter-budgetary relations, the transfer of funds to the budgets of another level in Ukraine proved the suboptimal nature of the current model of transfers and necessitated a change in the mechanism of their provision to increase efficiency.

The research objective. Research of the European experience of streamlining inter-budgetary relations and assessment of the possibility of its adaptation to the domestic practice of public administration

The statement of basic materials. This article analyzes the current practice of organizing internal inter-budgetary financial relations, considers the basic concepts and models in developed foreign countries.

Conclusions. It is analyzed that in a democratic society the territorial organization of power can be based only on the obligatory use of local self-government, proposals to improve inter-budgetary relations in Ukraine, based on European experience have been developed.

Keywords: inter-budgetary relations; budget; local budgets; budget system.

Актуальність теми дослідження. В умовах сучасного економічного розвитку нашої країни, на злобу дня постає модернізація держави, формування ефективної системи державного управління, що має бути здатною до впровадження дієвих, системних та послідовних рішень

Постановка проблеми. Однією з найвагоміших проблем сучасної України є формування самодостатніх територіальних громад, що являє собою необхідну умову задля успішної розбудови держави. Адже ефективно управління у будь – якому суспільстві уможливується

ФІНАНСИ

лише за наявності широко розповсюдженої системи місцевого самоврядування, що є основною ознакою демократії.

Європейський досвід показує, що децентралізація влади та інтенсивний розвиток самодостатніх територіальних громад є запорукою високого ступеня соціально – економічного розвитку держав. Зараз не існує універсального стандарту упорядкування міжбюджетних відносин, який би можна було запровадити в повному обсязі і без змін для України. Саме тому важливо розглянути існуючі моделі місцевого самоврядування, набутий досвід та проблемні питання європейських держав у цьому руслі, з метою імплементації найкращих практик упорядкування міжбюджетних відносин в Україні. Адаптація міжбюджетних відносин в напрямку посилення децентралізації влади є одним із ключових чинників підвищення економічного розвитку всієї країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням зарубіжного досвіду налагодження міжбюджетних відносин та можливостями його впровадження в Україні була приділена увага таких вітчизняних науковців як, Бутко М. П., Геєць В. М., Даниленко А. І., Данилишин Б. М., Ільчук В. П., Шкарлет С. М., С. Л. Шульц, Миргородська Л. О., Касич А. О., Наконечна Г. Я., Вакуленко В. М., Костирко Л. А. та багатьох інших.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Системного дослідження потребує розподіл повноважень міжбюджетних відносин в Україні. Особливої уваги потребує зміна механізму надання трансфертів для підвищення ефективності перерахування коштів між бюджетами різних рівнів, оскільки наявна не оптимальність чинної моделі.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження європейського досвіду упорядкування міжбюджетних відносин та оцінка можливості його адаптації у вітчизняну практику публічного управління.

Викладення основного матеріалу. Питання місцевих фінансів розвинутих країн починає набувати досить широкого розповсюдження ще у XIX сторіччі. А. Сміт надає одне з перших теоретичних обґрунтувань розподілення державних і місцевих фінансів. В його творі «Дослідження про природу і причини багатства народів» можемо спостерігати розподіл суспільних благ на ті, які надаються державою та призначені для споживання населенням усієї країни, а також на блага, якими користуються жителі певної територіальної одиниці. Саме їх, на думку А. Сміта, доцільно фінансувати за рахунок місцевих бюджетів [1].

У розвинутих зарубіжних країнах практика організації міжурядових відносин ґрунтується на базі двох основних теоретичних концепцій. Вони являють собою концепції бюджетного унітаризму та бюджетного федералізму. Крім названих вище, застосовується також концепція бюджетної децентралізації, а нещодавно в Західній Європі усе більшої популяризації набуває також концепція субсидарності. Отже, пропонується більш детально розглянути всі концепції та практику їх набуття в європейських країнах.

Бюджетний федералізм – це спосіб побудови бюджетних відносин між центральною владою та субнаціональних територіальних одиниць з приводу оптимального, науково обґрунтованого формування доходів бюджетів кожного рівня й фінансування видатків, здійснюваних з них [2].

Бюджетний федералізм базується на таких засадах:

- поєднання інтересів різних рівнів влади при розподіленні доходів і видатків;
- федеральним законодавством передбачено рівні права органів влади нижчого територіального рівня в реалізації потенціалу міжбюджетних відносин;
- розподілення податків на постійній та фіксованій основі між гілками бюджетної системи;
- регіони, що не мають задовільного податкового потенціалу, вирівнюються бюджетним регулюванням, доведенням бюджетних доходів до мінімально необхідного рівня;
- максимально можливе відшкодування бюджетам зменшення доходів або збільшення видатків згідно рішень, які приймають федеральні органи влади, а що стосується місцевих бюджетів – органами державної влади суб'єктів федерації;
- створення фіскальних умов шляхом розширення бази оподаткування задля підвищення економічного інтересу, що має на меті збільшення фінансової місцевої частки у бюджеті регіону або адміністративно – територіальної одиниці;

ФІНАНСИ

– обопільна порука органами влади усіх рівнів бюджетної системи з приводу дотримання зобов'язань за міжбюджетними відносинами;

– на всіх рівнях влади має місце публічність і прозорість міжбюджетних відносин.

Бюджетний федералізм має на меті в основному, забезпечення економічної результативності, дотримання територіальної справедливості та соціальної сталості. Досягнення цих цілей може бути забезпечено нормативно–законодавчим затвердженням відповідних бюджетних обов'язків федеральних, регіональних і місцевих органів влади на всіх стадіях бюджетного процесу [2].

Прикладами європейських країн з федеративним устроєм є – Австрійська республіка, королівство Бельгія, Федеративна республіка Німеччина, Швейцарська конфедерація.

Відмінною рисою кооперативних моделей бюджетного федералізму є тісна співпраця всіх гілок влади, з урахуванням активної політики центральної влади на знищення податкових дисбалансів на всіх рівнях управління і фінансового вирівнювання. За наявності таких моделей бюджетного федералізму на всій території країни центральною владою забезпечуються єдині стандарти суспільних послуг. Яскравими прикладами кооперативної моделі бюджетного федералізму є Австрійська республіка та Федеративна республіка Німеччина.

При бюджетному унітаризмі основні засади організації внутрішніх міжурядових фінансових відносин окреслюються центральною владою. Дуже інертну роль при цьому відіграють місцева і регіональна влади.

У багатьох унітарних країнах останнім часом почали активно впроваджувати окремі принципи бюджетного федералізму. Це, насамперед, стосується розподілу витрат між всіма гілками влади і компенсації щодо їх здійснення. Центральною владою обширно почала застосовуватися система консультування з місцевою та регіональною владою.

У такий спосіб, економічна і фінансова децентралізація, що характеризує більшість унітарних країн, призвела до створення нового змішаного типу внутрішніх міжурядових фінансових відносин. Нині вони поєднують у собі наявні принципи бюджетного унітаризму і федералізму. Тут прикладом можуть бути такі європейські країни як Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, Королівство Данія, Королівство Швеція, Фінляндська республіка та інші.

На сучасному етапі економічного розвитку країн, все більшого розповсюдження набуває своєрідна форма бюджетної децентралізації, що дістала назву субсидарності, та має такі основні риси [3]:

1) якщо на місцевому рівні буде доведена неспроможність місцевої влади вирішувати певні проблеми, то влада вищого рівня має повне право на втручання до фінансової сфери місцевих рівнів;

2) термін субсидарність тлумачиться як допомога. Мається на увазі, що вона буде ефективнішою за відповідні заходи на місцевому рівні. Таким чином, це повинно сприяти фінансовій автономії місцевої влади, виключаючи її підлеглість;

3) субсидарність ґрунтується на обов'язковому розгалуженні повноважень між усіма гілками влади. За цих обставин, відносини між усіма рівнями влади ґрунтуються виключно на принципах кооперації;

4) делегування частини своїх повноважень зверху вниз, і в зворотньому напрямку.

Таким чином, можемо згрупувати європейські держави за такими критеріями (Табл. 1)

Таблиця 1

Групи держав за регулюванням відносин між рівнями бюджетної системи

Критерії	Держави
Відносно велика самостійність регіональної і місцевої влади сфері податків	Великобританія
Велика роль у фінансуванні видатків на соціальні потреби регіональною і місцевою владою	Фінляндія, Данія, Швеція, Норвегія
Відносна самостійність в сукупності з ефективним співробітництвом між різними рівнями бюджетів	Австрія, Швейцарія, Німеччина,
Велика залежність регіонів від центру	Італія, Бельгія, Іспанія, Португалія, Нідерланди, Франція, Греція

Джерело: [2]

ФІНАНСИ

Дослідження практики міжбюджетних відносин на рівні місцевого самоврядування засвідчило, що під час муніципальних реформ у європейських країнах склались три основні моделі:

- Англосаксонська, що характеризується високим рівнем автономії місцевого самоврядування, контролем з боку населення, відсутністю органів державної влади на місцях (Великобританія);

- Континентальна, яка характеризується поєднанням державного управління і місцевого самоврядування. Вона має обмежену автономію місцевого самоврядування, характеризується наявністю на місцях спеціальних державних уповноважених, які виконують функцію контролю органів місцевого самоврядування (Франція, Бельгія, Польща, Італія, Іспанія, Болгарія, Нідерланди);

- Змішана модель, характеризується тим, що на рівні місцевого самоврядування наявний виборний орган, який являє собою як ланку муніципального управління, так і може бути представником державної влади (Німеччина, Австрія).

Найбільш характерні риси англосаксонської моделі притаманні Великобританії. Вона є класичним зразком побудови місцевого самоврядування в монархії. Спеціальний закон про місцеве самоврядування було прийнято в 1974 р., а новий акт про місцеве самоврядування - у 2000 році [4, стр.72]. Великобританія має складну структуру адміністративного устрою та формується з 4 історичних областей: Англії, Уельсу, Північної Ірландії та Шотландії. В Англії налічується 9 регіонів, які поділяються на графства, територія Уельсу складається з 22 округів, у Шотландії утворені 32 територіальні одиниці місцевого управління, територія Північної Ірландії складається з 26 округів [4, стр.72].

У Великобританії в місцевих радах створюються цільові комітети, до відання яких віднесено вирішення питань щодо освіти, доріг, соціальної допомоги і тому подібних. Нормативні акти органів місцевої влади закріплюють неухильні засади для виконання кожною конкретною територією. Але для набрання чинності, вони мають бути затверджені відповідним центральним урядовим відомством.

Однією з характерних рис, що притаманні Великобританії, є відсутність на місцях представників уряду, які могли б контролювати діяльність місцевих виборних органів. Попри те, певний контроль з боку держави існує. Це досягається завдяки тому, що:

- міністри видають обов'язкові інструкції для підконтрольних місцевих служб;
- застосовується судовий контроль. При виникненні в уряді питання про неналежне виконання місцевою владою своїх обов'язків, він має право звернутися до суду з позовом;
- місцеві ради можуть бути проінспектовані відповідними міністерствами, питання що стосуються безпосередньо місцевого самоврядування (наприклад міністерством освіти);
- контролюється використання фінансових ресурсів, що були виділені центром. На місцевому рівні існує посада аудитора, який перевіряє використання коштів.
- також існують посади, що призначається королевою – це омбудсмени. До їх відання входить перевірка та реагування на скарги, що викликані несумлінним виконанням своїх обов'язків з боку органів місцевої влади щодо адміністративної діяльності;
- крім того, можна говорити про оперативність реагування – на офіційних сайтах омбудсменів є форми он-лайн подачі скарги та гаряча лінія для консультацій [5, стр. 83].

Тому як наслідок, Великобританія отримала такі надбання децентралізаційних процесів:

- Органи місцевого самоврядування мають здійснювати виключно ті повноваження, що передбачені статутом;

- Зокрема, діяльність, що не передбачена законом, може бути розцінена як незаконна;

- Законність актів органів місцевого самоврядування контролюються судом.

Щодо Франції, як представника континентальної моделі, то існуючий там адміністративно – територіальний устрій є результатом тривалої еволюції території держави під впливом різних чинників.

Початком децентралізаційних реформ у Франції прийнято вважати 1982 рік, але французькі науковці наголошують, що цей розвиток був покладений засновником П'ятої республіки Шарлем

ФІНАНСИ

де Голлем. Він прийшов до влади у 1958 році і створив у країні міцну вертикаль влади, що в умовах післявоєнної економічної кризи було дуже ефективним кроком. Але у 1968 році ним же було заявлено ініціативу проведення референдуму щодо реформування Сенату. Зміст таких дій полягав у тому, щоб надати регіону статус територіальної громади з розширенням її повноважень. Та результати референдуму на той момент дали негативний результат.

За нині діючим законодавством у Республіці Франція налічується: 36673 комуни, 100 департаментів, 25 регіонів, 4 заморські території, 2 заморські одиниці з особливим статусом, 3 провінції у складі заморської території. Головний принцип створення адміністративно – територіальних одиниць – це їх спроможність управляти виборними радами. У 2002 році у Франції був прийнятий закон про створення так званих агломерацій. Це дало змогу об'єднати населені пункти та об'єднати комуни.

Таким чином створилися умови для їх саморозвитку – вирішуються проблеми, що цікавлять в тому числі і жителів сусідніх громад, економиться державний ресурс, створюється підґрунтя для самостійного потенціалу заробляти кошти. Маючи дуже велику кількість комун, у Франції не одноразово піднімалось питання про їх злиття або укрупнення, але без радикальних заходів з боку держави. Не зважаючи на відсутність у комунах офіційних представників уряду, у Франції існує досить жорстка система контролю за діяльністю комун. Він здійснюється через представників уряду (префекта та супрефекта), які можуть призупиняти виконання рішень муніципальних рад у разі їх невідповідності законам.

Французькі реформи показують, що центральний уряд залишає за собою тільки функції, що мають загальнонаціональний характер та такі, що згідно з чинним законодавством не можуть делегуватися на місця.

Таким чином, державна політика Франції у сфері упорядкування місцевого самоврядування здійснюється за двома напрямками: деконцентрація – більш обширна передача владою своїх адміністративних функцій на місця, а також децентралізація – перекладання частини своїх владних повноважень на місцеві органи самоврядування.

Змішану модель місцевого самоврядування пропонується розглянути на прикладі Федеративної республіки Німеччина.

Для Німеччини, основними адміністративно – територіальними одиницями якої є федеральні землі (суб'єкти федерації, їх 16, що в свою чергу діляться на райони та міські округи), більша частина завдань вирішуються федерацією і землями обопільно. Федерація дає фінансування на об'єкти, що мають загально федеральне значення, а землі фінансують об'єкти регіонального призначення, громади в свою чергу забезпечують всі місцеві соціально-побутові, освітні, культурні заходи.

В Німеччині забезпечено основні чотири форми фінансового вирівнювання: первинне вертикальне та первинне горизонтальне вирівнювання – розподіл податків між федерацією і землями та розподіл цих надходжень між самими землями; вторинне горизонтальне та вторинне вертикальне вирівнювання – перерозподіл фіскальних надходжень між землями та перерозподіл на користь земель частини фіскальних надходжень (що спочатку були призначені для федерації). Такі форми вирівнювання дають змогу соціалізувати бюджетну політику.

У Німеччині розрахунок трансфертів базується на тому, що спочатку визначається фіскальний потенціал кожної землі. Загальна сума податкових надходжень корегується на щільність населення і рівень урбанізації, таким чином обчислюється стандартний податковий потенціал, що належить конкретній землі. Виходячи з цього, якщо різниця між реальним показником і стандартним є від'ємною, то ця земля отримує грант за рахунок інших земель, що мають вищий за середній показник податкового потенціалу. Такий перерозподіл має на меті забезпечення єдиного стандарту життєвого рівня в усій федерації.

Висновки. Враховуючи досвід розвинених країн Європи можна зробити висновок, що бюджетний федералізм як модель організації міжбюджетних відносин ґрунтується на фінансовій незалежності кожної ланки влади, законодавчо встановлено закріплення джерел доходів за кожним рівнем бюджетів в таких обсягах, що є достатніми для фінансування видаткових повноважень. Щодо недоліків цієї концепції, тут можна виділити ймовірне дублювання

ФІНАНСИ

повноважень місцевою владою відносно повноважень центральної влади. Що стосується бюджетного унітаризму, то перевагами можна виділити активну політику центральної влади щодо забезпечення унітарних стандартів суспільних послуг у всій країні та вирівнювання податкових дисбалансів. Із недоліків цієї концепції можна виділити обмеження обсягу владних повноважень місцевої влади [6, с. 84].

Отже, європейський досвід свідчить про те, що в демократичному суспільстві територіальна організація влади може ґрунтуватися виключно на використанні місцевого самоврядування. Воно являє собою специфічну форму публічної влади окремих територіальних громад, в результаті чого забезпечується здійснення їх права справджувати управління в межах відповідних територіальних одиниць та своїми силами розв'язувати питання місцевого значення.

Зарубіжний досвід не дозволяє знайти еталон, повністю придатний для України. В кожній країні свої особливості застосування механізму міжбюджетних відносин поряд із загальними підходами по ряду принципових питань. Відсутність ідеальної для всіх країн моделі міжбюджетних відносин зумовлена значним впливом політики та історичних традицій на бюджетно-податковий устрій різних країн [7, с. 55].

Імплементацию в Україні європейського досвіду упорядкування міжбюджетних відносин можна втілити лише із внесенням певних корективів до існуючих моделей розвитку місцевого самоврядування. Розуміючи, що наша країна має свої особливості розвитку місцевого самоврядування, враховуючи сучасний стан економічного розвитку та наявність політичної складової, можна висловити припущення що оптимальний напрямок руху був здійснений в бік дуалізму муніципального управління. За цією концепцією місцевому самоврядуванню притаманний як громадський, так і владний характер. Тобто органи місцевого самоврядування не залежать від держави у вирішенні локальних питань, виключно в межах чинного законодавства, а в політичному напрямку розглядаються як органи держави, що виконують її функції і повноваження [8].

З метою успішно рухатися у вибраному напрямку необхідно: виділити чіткий розподіл повноважень за рівнями управління, удосконалити вектори локалізації економічного простору та формування фінансової бази самостійних територіальних одиниць, удосконалити систему місцевих податків, запровадити мотиваційні преференції для органів місцевого самоврядування. Таким чином в результаті маємо отримати сильну демократичну державу із самодостатнім місцевим самоврядуванням, що здатне ефективно вирішувати проблеми на місцях і продуктивно забезпечувати населення широким спектром публічних послуг.

Література

1. Сміт, А. Дослідження про природу і причини багатства народів / А. Сміт. - Київ : Наш формат. - 2018. - 722 с.
2. Бюджетний федералізм: світовий досвід теорії та практики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/72339/ekonomika/byudzhetniy_federalizm_svi_toviy_dosvid_teoriyi_praktiki.
3. Поняття про внутрішні міжурядові фінансові відносин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/16780914/ekonomika/ponyattya_pro_vnutrishni_mizhuryadovi_finansovi_vidnosin.
4. Касич, А. О. Управління процесами децентралізації: зарубіжний досвід та стратегічні завдання для України / А. О. Касич // Економіка і суспільство. - 2017. - № 13. - С. 71-77.
5. Шпак, Ю. О. Досвід реформування місцевого самоврядування у Великобританії / Ю. О. Шпак // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. : Юриспруденція. - 2014. - № 10-1 том. 1. – С. 82-84.
6. Наконечна, Г. Я. Зарубіжний досвід міжбюджетних відносин // Г. Я. Наконечна, Я. Л. Лукаш // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Юридичні науки. - 2016. - Вип. 2(2). - С. 81-85.

References

1. Smit, A. (2018). *Doslidzhennya pro pryrodu i prychny bahatsva narodiv [Research on the nature and causes of the wealth of nations]*. Kyiv: Nash format [in Ukrainian].
2. Biudzhetnyi federalizm: svitoviy dosvid teorii ta praktyky [Budget federalism: world experience of theory and practice]. (n.d.). pidruchniki.com. Retrieved from https://pidruchniki.com/72339/ekonomika/byudzhetniy_federalizm_svi_toviy_dosvid_teoriyi_praktiki [in Ukrainian].
3. Poniattia pro vnutrishni mizhuryadovi finansovi vidnosyn [The concept of internal inter-budgetary financial relations]. (n.d.). pidruchniki.com. Retrieved from https://pidruchniki.com/16780914/ekonomika/ponyattya_pro_vnutrishni_mizhuryadovi_finansovi_vidnosin [in Ukrainian].
4. Kasych, A. O. (2017). Upravlinnya protsesamy detsentralizatsiyi: zarubizhnyi dosvid ta stratehichni zavdannya dlya Ukrainy [Management of decentralization processes: foreign experience and strategic objectives for Ukraine]. *Ekonomika i suspilstvo - Economy and society*, 13, 71-77 [in Ukrainian].
5. Shpak, Yu. O. (2014). Dosvid reformuvannya mistsevoho samovriaduvannya u Velykobyrtanii [Experience of local government reform in the UK]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser. Yurysprudentsia - Scientific Bulletin of the International*

ФІНАНСИ

7. Костирко, Л. А. Зарубіжний досвід регулювання міжбюджетних відносин та можливості його адаптації в Україні / Л. А. Костирко, Н. Ю. Велентейчик // Часопис економічних реформ. - 2016. - № 1 (21). - С. 55-64.

8. Лелеченко, А. П. Зарубіжний досвід організації функціонування місцевого самоврядування: імплементація в Україні / А. П. Лелеченко // Державне управління: удосконалення та розвиток. - 2011. - № 3. – Режим доступу : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=266>.

Humanities University. Ser. Jurisprudence, 10-1, 82-84 [in Ukrainian].

6. Nakonechna, H. Ya., Lukash, Ya. L. (2016). Zarubizhnyi dosvid mizhbiudzhethnyh vidnosyn [Foreign experience of inter-budgetary relations]. *Naukovi visnyk Hersonskoho derzhavnoho universytetu - Scientific Bulletin of Kherson State University, 2(2), 81-85 [in Ukrainian].*

7. Kostyrko, L. A., Velenteichyk, N. Yu. (2016). Zarubizhnyi dosvid rehuluvannya mizhbiudzhethnyh vidnosyn ta moshlyvosti yoho adaptatsii v Ukraini [Foreign experience in regulating inter-budgetaryrelations and the possibility of its adaptation [in Ukrainian].

Chasopys ekonomichnyh reform - Journal of Economic Reforms, 1(21), 55-64 [in Ukrainian].

1. 8. Lelechenko, A. P. (2011). Zarubizhnyi dosvid orhanizatsii funktsionuvannya mistsevoho samovriaduvannya: implementatsia v Ukraini [Foreign experience in organizing the functioning of local self-government: implementation in Ukraine]. *Electronnyi zhurnal «Derzhavne upravlinnia: udoskomalennia ta rozvytok» - Electronic magazine «Public Administration: Improvement and Development», 3. Retrieved from <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=266> [in Ukrainian].*

Надійшла 13.08.2019

Бібліографічний опис для цитування :

Агафошина, М. П. Європейський досвід упорядкування міжбюджетних відносин та можливості його імплементації в Україні / М. П. Агафошина // Науковий вісник Полісся. – 2019. - № 3 (19). – С. 84-90.

**Агафошина
Марина Петрівна** аспірант кафедри менеджменту та державної служби, Чернігівський національний технологічний університет;
<https://orcid.org/0000-0001-6761-4689>;
E-mail: uprarch2@ukr.net

**Ahafoshyna
Maryna Petrivna** Postgraduate Student at the department of management and public service, Chernihiv National University of Tehnology;
<https://orcid.org/0000-0001-6761-4689>;
E-mail: uprarch2@ukr.net.